

A Pécsi Ítéltábla a dr. Baán Károly ügyvéd által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek - a Kolozsvári & Waldmann Ügyvédi Iroda által képviselt **alperes neve** (címe) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében aTörvényszék 2016. december 2-án kelt .../27. számú ítélete ellen a felperes által 28. sorszám alatt előterjesztett, 29. és 3. sorszám alatt is megindokolt fellebbezés, és az alperes részéről 30. sorszám alatt benyújtott fellebbezések folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, az opciós szerződés létre nem jöttének megállapítása iránti keresetet is elutasítja.

Az ítéletet az ezen felüli részében helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 36.700 (harminchatezer-hétszáz) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

Az alperes jogelődje, a ... Zrt. (a továbbiakban alperes) a felperessel 2007. szeptember 13-án kötötte meg a HIT ... számú kölcsönszerződést, amelynek alapján az ... forgalmi rendszámú ... személygépkocsi megvásárlásához 1.900.000 forint kölcsönt nyújtott, amit a felperes 84 havi részletben 38.977 forint induló törlesztőrészlet mellett összesen 3.274.068 forint megfizetésével volt köteles visszafizetni. A szerződés szerint a teljes hiteldíjmutató 19,78% volt. A szerződés tartalmazta, hogy a mértékadó devizanem CHF, a kölcsönbevevő által az üzletszabályzat alapján választott kamatváltozás I és kamatváltozás II elszámolási módja normál devizakonstrukció. Az egyedi kölcsönszerződésben rögzítették a felek a kölcsönbevevő nyilatkozatát arról, hogy „az egyedi kölcsönszerződésben, az annak hátoldalán lévő üzletszabályzatban (HIT/2006.05.31.) foglaltakat megismertem, megértettem és azokat a jelen nyilatkozat aláírásával magamra nézve kötelezőnek ismerem el”.

A felek a kölcsönszerződés megkötésével egyidejűleg a kölcsön visszafizetésének biztosítására opciós jogot alapítottak a finanszírozott gépjárműre. Az opciós szerződés az „átadás-átvételi jegyzőkönyv és gépjármű biztosítási adatlap” megnevezésű okirat hátoldalán szerepel, az iratnak a hátoldalát a felperes nem írta alá, azonban az átadás-átvételi jegyzőkönyvet mindkét fél aláírta, az okirat tartalmazta a kölcsönvevő nyilatkozatát arról, hogy „a jelen okirat hátoldalán lévő adásvételi és opciós szerződést elolvastam, az abban foglaltakat megértettem, és kijelentem, hogy a jelen

átadás-átvételi jegyzőkönyv aláírásával az ebben részletesen körülírt gépjárműre az átadás-átvételi jegyzőkönyv hátoldalán lévő feltételekkel opciós és adásvételi szerződést kötök a hitelezővel".

Az üzletszabályzat I. része tartalmazza az alkalmazott fogalmak meghatározását, így rendelkezik a normál devizakonstrukcióra, a havi fix konstrukcióra vonatkozó szabályokról, meghatározza a törlesztőrészlet, a kamat, a mértékadó devizanem és kamatláb, az árfolyam, a mértékadó árfolyam és a rendkívüli árfolyamesemény fogalmát, valamint a kamatváltozás és az árfolyamváltozás eseteit. Az üzletszabályzat IV.5., IV.6. pontjai szabályozták az esedékes törlesztőrészletre jutó kamatváltozás és árfolyamváltozás kiszámításának módját.

Az üzletszabályzat V.5. pontja szerint a kölcsönbevevő a hitelezők felhívására köteles megfizetni azon megnövekedett költségeket, melyek bármely jogszabály hatálybalépésével vagy módosulásával, illetve annak bírói vagy közigazgatási értelmezésével vagy alkalmazásában bekövetkezett változásokkal kapcsolatban merülnek fel.

A V.6. pont úgy rendelkezik, hogy amennyiben a kölcsönszerződésben megjelölt mértékadó devizanem nem magyar forint, a kölcsönszerződés devizaalapú szerződés, amely esetben a kölcsönbevevő vállalja a mértékadó devizanem és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatokat. Az árfolyamváltozás lehetséges mértéke euró esetében a mindenkor intervenciós sáv nagysága alapján limitálható, míg egyéb devizák esetében további kockázatot jelent az adott deviza és az euró keresztárfolyamának változása.

Az opciós szerződés 4. pontja szerint a hitelező a vételi jogot a szerződés aláírásától számított 5 éves időtartam alatt, de legfeljebb addig a időpontig gyakorolhatja, ameddig vele szemben a kölcsönszerződésből eredő tartozását a kölcsönbevevő maradéktalanul nem teljesítette. A 7. pont szerint a hitelező vételi jogát abban az esetben gyakorolhatja, ha a kölcsönbevevő a kölcsönszerződésben megjelölt bármely esedékességi időpontban az esedékességet követő 15 napon belül akár részben vagy egészben nem tesz eleget valamely fizetési kötelezettségének, továbbá ha a kölcsönszerződés bármely okból felmondásra kerül. A szerződés 6. pontjában a felek az alperes javára alapított vételi jog biztosítására a gépjárműre elidegenítési és terhelési tilalmat kötöttek ki.

Az üzletszabályzat I.29. pontja szerint elődleges biztosíték a kölcsön visszafizetésének biztosítására a hitelező javára arra a gépjárműre alapított jelzálog vagy opciós és/vagy a hitelezővel, mint vevővel kötött adásvételi szerződés, amely megvásárlásához a hitelező a kölcsönt a kölcsönbevevőnek folyósítja. Az elsődleges biztosíték nyújtására vonatkozó szerződés a kölcsönszerződés elválaszthatatlan részét képezi.

A IV.7. pont szerint amennyiben az elsődleges biztosíték opció és az egyedi kölcsönszerződés futamideje 5 évnél hosszabb, úgy a kölcsönbevevő köteles a hitelezők felszólítására az eredeti feltételekkel egyező tartalommal ismét vételi jogot engedni, amelynek időtartama legalább a szerződés lejárát követő 3 hónap.

A IV.9. pont szerint amennyiben a kölcsönbevevő a kölcsönszerződésbe foglalt valamennyi kötelezettségét teljesítette, úgy a hitelező köteles a gépjármű törzskönyvet és a korlátozó bejegyzések törléséhez szükséges nyilatkozatot kiadni.

A HIT 2006.05.31. számú üzletszabályzat helyébe 2009. augusztus 1. napjával a HIT gd/2009/08.01. számú üzletszabályzat lépett. Ennek V.6. pontja szerint a hitelező javára az eszközből megvásárolt gépjárműre a felek között létrejött opciós szerződéssel alapított opciós jog

ún. zárt opció, azaz a hitelező opciós jogát az opciós szerződésben kikötött feltételek beálltától kezdődően gyakorolhatja, az opciós szerződésben kikötött időtartam alatt. A V.7. pont a HIT 2006.05.31. számú üzletszabályzat IV.9. pontjával teljesen megegyező rendelkezést tartalmaz.

A felperes kérelmére a felek kölcsönszerződésüket 2010. január 6-ától úgy módosították, hogy a normál devizakonstrukciót fix devizakonstrukcióra változtatták, az alperes felhívta a felperes figyelmét, hogy az arra vonatkozó külön rendelkezéseket az üzletszabályzat tartalmazza.

Az alperes a kölcsönszerződést 2014. március 12-i hatállyal felmondta.

A felek között megtörtént az 2014. évi XL. törvény szerinti elszámolás, amely felülvizsgált elszámolásnak minősül.

A felperes módosított első keresetében az alperessel megkötött kölcsönszerződés érvénytelenségére hivatkozva a szerződés érvénytelenségének jogkövetkezményeként annak érvényessé nyilvánítását kérte, a jogkövetkezmény alkalmazására vonatkozóan a felek közötti elszámolás alapján összecsúszva megjelölt kérelme szerint a felperessel szemben fennálló tartozása 18.094 forint.

További keresete az opciós szerződés létre nem jöttének megállapítására irányult, harmadik keresetében pedig kérte az alperes kötelezését a gépjármű törzskönyvének és az opciós jog nyilvántartásból történő törlésére alkalmas jognyilatkozatnak a kiadására.

A kölcsönszerződés álláspontja szerint elsősorban a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 213.§ (1) bekezdés a)-e) pontjai alapján semmis, mert nem tartalmazza a szerződés tárgyát, a helyes THM-et, a szerződéssel kapcsolatos összes költséget, ideértve az ügyleti kamat éves százalékos mértékét, a hiteldíj megváltoztatásának feltételeit, valamint a törlesztőrészek számát, összegét és a törlesztési időpontokat. Hivatkozott továbbá arra, hogy a szerződés azon rendelkezése, amely szerint az árfolyamkockázatot korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, nem volt világos és érthető, mivel nem kapott teljes körű tájékoztatást arra vonatkozóan, milyen az árfolyamváltozás várható alakulása, maximális mértéke és hogy az korlátlan és felső határ nélküli veszélyt jelent a kifogásolt szerződési feltétellel kapcsolatban. Erre figyelemmel kérte az üzletszabályzat V.5. és 6. pontjai semmisségének megállapítását is.

Az opciós szerződés létre nem jöttét arra alapította, hogy azt nem írták alá.

A törzskönyv és az opció törlésére irányuló nyilatkozat kiadását arra alapította, hogy a vételi jog a szerződés megkötésétől számított öt év elteltével megszűnik, és megszűnése után a törzskönyv birtoklására az alperes nem jogosult. Hivatkozott arra is, a felek nem állapodtak meg abban, hogy a törzskönyv a kölcsönszerződés önálló biztosítéka lenne.

Az alperes a kereset teljes elutasítását kérte, arra az esetre azonban, ha a kölcsönszerződés az ügyleti kamat éves százalékos mértéke hiányában érvénytelen lenne, indítványozta jogkövetkezményként a szerződés érvényessé nyilvánítását az induló ügyleti kamat százalékos mértékének 17,70%-ban való megállapításával.

Az elsőfokú bíróság a keresetet részben teljesítve a felek kölcsönszerződését érvényessé nyilvánította akként, hogy az induló ügyleti kamat mértékét 17,70%-ban határozta meg. Megállapította továbbá, hogy a peres felek opciós szerződése nem jött létre. Kötelezte az alperest a gépjármű törzskönyvének, valamint az opciós jog nyilvántartásból történő törlésére alkalmas

jognyilatkozatnak a kiadására. A keresetet az ezen felüli részében elutasította és kötelezte az alperest 36.000 forint perköltség megfizetésére azzal, hogy a felek ezt meghaladóan a költségeiket maguk viselik.

Ítéletének indoklásában rögzítette, hogy a felek között fogyasztói szerződésnek és egyben lakossági kölcsönnek minősülő kölcsönszerződés jött létre, amely devizaalapú kölcsönszerződés volt. Megállapította, hogy a Hpt.213.§ (1) bekezdés c) pontja megkövetelte a kamat éves százalékos mértékének szerződésben való feltüntetését, ennek elmulasztása a szerződés érvénytelenségét eredményezte, annak jogkövetkezményként a 6/2013. számú Polgári Jogegységi Határozat 4. pontja alapján a szerződés érvényessé nyilvánítását alkalmazta az érvénytelenség okát kiküszöbölve az induló ügyleti kamat éves százalékos mértékének meghatározásával.

A kölcsönszerződést a felperes által felhívott további indokok alapján nem találta érvénytelennek, a Hpt.213.§ (1) bekezdés a) és e) pontja kapcsán az 1/2016. számú Polgári Jogegységi Határozatban előírt feltételek megvalósulására figyelemmel azt állapította meg, hogy a kölcsön és a törlesztőrészlet forintban meghatározott összege alapján a szerződés részévé vált üzletszabályzat rendelkezéseire figyelemmel mind a kölcsön összege, mind a törlesztés devizában kifejezett egyenértéke pontosan kiszámítható az átszámítás szerződésben rögzített későbbi időpontjában, ezért a szerződés a Hpt.213.§ (1) bekezdés a) és e) pontjaiban írt követelményeknek megfelel.

A Hpt.213.§ (1) bekezdés b) pontja alapján a szerződés semmisségét azért nem találta megállapíthatónak, mert megfelelően tartalmazta az éves százaléokban kifejezett THM-et, a részévé vált üzletszabályzat 27. pontja pedig tartalmazta a számítására vonatkozó szabályokat.

A Hpt.213.§ (1) bekezdés d) pontja alapján a szerződés, illetve az üzletszabályzat V.5. és 6. pontjait azért nem találta érvénytelennek, mert a mértékadó kamatláb és a mértékadó árfolyam megváltozása folytán fizetendő ellenszolgáltatás nem a szerződés egyoldalú módosítását jelentette, ezért oklistát e vonatkozásában nem lehetett meghatározni. Ebből következik, hogy az üzletszabályzat V.5. pontja nem érvénytelen.

Az árfolyamkockázat viselésével összefüggésben arra következtetett, hogy a mértékadó devizanem svájci frankban történő megjelölése, az üzletszabályzat V.6. pontja alapján a felperesnek tudnia kellett, hogy ő vállalja a mértékadó devizanem és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatot. A szerződés tartalma - különösen az üzletszabályzat V.6. pontja és az I.17., I.22., I.23., I.24., I.25.b. pontjai elemzésével azt állapította meg, hogy az alperes által nyújtott tájékoztatás az árfolyamkockázatról, az a 2/2014. Polgári Jogegységi Határozat szerint megfelelt a jogszabályi előírásoknak, ezért a támadott szerződéses feltételnek világosnak és érthetőnek kellett lennie a felperes számára.

Az opciós szerződés kapcsán azt emelte ki, hogy az annak megkötésekor hatályos 1959. évi IV. törvény (1959. évi Ptk.) 375.§ (1) bekezdése alapján azt a dolog és a vételár megjelölésével írásba kell foglalni, amihez szükséges kellék az aláírás, amely a perbeli opciós szerződésről hiányzik. Ezért azt állapította meg, hogy az opciós szerződés érvényesen nem jött létre, és erre figyelemmel kötelezte az alperest mind a törzskönyv, mind az opciós jog nyilvántartásból való törléséhez szükséges jognyilatkozat kiadására.

Az ítélet ellen mindkét fél fellebbezett.

A felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását és a szerződés érvénytelenségére alapított első keresetének maradéktalan teljesítését kérte. Fellebbezésében a szerződés érvénytelenségét arra alapította, hogy az árfolyamkockázat adós általi viselését előíró szerződési feltétellel kapcsolatos rendelkezések - az üzletszabályzat V.5. és V.6. pontjai - tisztességtelenek, mert az üzletszabályzat V.6. pontja és az árfolyam módosulásból eredő törlesztőrészlet változást meghatározó rendelkezései nem nyújtottak megfelelő tájékoztatást arról, hogy mit jelent az árfolyam különbözet és hogyan növeli a visszafizetendő tőkét akár többszörösére is, ami miatt a kifogásolt szerződési feltétel a felperes számára nem volt világos és érthető. Hivatkozott arra is, hogy a felperes az üzletszabályzatot nem írta alá, ezért az nem válhatott a szerződés részévé. Álláspontjának alátámasztására hivatkozott a 93/13/EGK irányelv, a 2008/48 EK irányelv és a 87/102/EGK irányelv rendelkezéseire. Kérte továbbá a per tárgyalásának felfüggesztését az Európai Unió Bírósága előtt C-483/16, C-51/17, C-118/17, C-126/17 és C-38/17 szám alatt folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárások jogerős befejezéséig.

Az alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával az opciós szerződés létre nem jöttének megállapítására és a törzskönyv, valamint az opció nyilvántartásból való törléséhez szükséges nyilatkozat kiadására irányuló keresetek elutasítását kérte. Fenntartotta azt az álláspontját, hogy az átadás-átvételi jegyzőkönyv első oldalának aláírásával az okirat 2. oldalán lévő opciós szerződést is aláírták a felek, amit kifejezetten igazol a jegyzőkönyv első oldalán szereplő, a hátoldalon lévő opciós szerződés megkötésére irányuló kölcsönbevevői nyilatkozat. Fenntartotta azt a hivatkozását, hogy az opciós joga nem szűnt meg öt év elteltével, mert az ún. zárt opció, amivel a gyakorlására előírt feltételek bekövetkeztét követő időszakban élhet. Ezen túl a HIT 2006.05.31. számú üzletszabályzat IV.9. pontja a törzskönyv birtokban tartására a kölcsönszerződés atipikus, önálló, az opciós jogtól független biztosítékaként jogosította fel, ami alapján mindaddig, amíg a felperes a kölcsönszerződésből eredő tartozását nem teljesíti, a törzskönyv birtokban tartására az alperes jogosult.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet felperes fellebbezésével érintett rendelkezéseinek helybenhagyását, valamint a tárgyalás felfüggesztése iránti kérelem elutasítását kérte.

A felperes fellebbezése nem megalapozott, az alperes fellebbezése részben megalapozott.

A másodfokú bíróság a tárgyalás felfüggesztésére irányuló kérelmet nem teljesítette.

Az Európai Unióról és az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 267. cikkében foglaltak szerint az Európai Unió Bírósága hatáskörrel rendelkezik előzetes döntés hozatalára e szerződés értelmezése, az uniós intézmények, szervek vagy hivatalok jogi aktusainak érvényessége és értelmezése kérdésében.

A 3/2005.(XI.17.) PK-KK vélemény indokolása szerint, amennyiben a bíróság arról szerez tudomást, hogy az előtte folyamatban lévő perben bizonyított tények alapján felmerült jogkérdésben más polgári perben a jogviszony minősítése szempontjából azonos tényekre alapítottan a Pp.185/A.§-a alapján előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményeztek, és a bíróság úgy ítéli meg, hogy az EK szerződés értelmezése, vagy a közösségi intézmények jogi aktusainak érvényesség és értelmezése szükséges, mert ezekről függ az ügy érdemi eldöntése, úgy az EU Bíróság döntésének közzétételéig a per tárgyalását a Pp.152.§ (2) bekezdése alapján felfüggesztheti. Az előzetes döntéshozatali eljárás és a jelen eljárás összefüggése csak akkor állapítható meg, ha az előzetes döntéshozatali eljárásban vizsgált kérdés a kereset tárgya volt és a fellebbezés folytán tárgya a

másodfokú eljárásnak is. Ezért a másodfokú bíróság azt tekintette át, hogy a keresetben és a fellebbezésben előadottak összefüggenek-e az Európai Unió Bírósága előtt előzetes döntéshozatal tárgyában folyamatban lévő ügyekkel, és annak alapján az ügy érdemi elbírálásának előkérdése-e valamely előzetes döntéshozatali eljárásban hozható határozat.

Ismert a másodfokú bíróság előtt, hogy az Európai Unió Bírósága a C-483/16. számú ügyben az uniós jogi normákat - köztük a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelv 7. cikk (1) és (2) bekezdéseit - úgy kell-e értelmezni, mint amik kizárják a fogyasztó hiteladós peres félnél a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozattal kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben (a továbbiakban: DH1 törvény) rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL törvény (a továbbiakban: DH2 törvény) szerinti többletkövetelmények alkalmazását.

Az igényérvényesítés feltétele e szerint az érvénytelenség a DH2 törvényben meghatározott jogkövetkezménye alkalmazása iránti kérelem és számszakilag ellenőrizhető elszámolás előterjesztésének előírása. Ebben a perben felperes a keresetét a DH2 törvény 37. §-ának megfelelően terjesztette elő, ezért a C-483/16. számú eljárásban eldöntendő értelmezési kérdés nem előkérdése jelen per mikénti elbírálásának.

A C-51/17. számú előzetes döntéshozatali ügy az árfolyamkockázat kérdésével kapcsolatos, elsősorban annak tisztázásra irányul, hogy az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó, és a devizahitel-szerződések egyik fő tárgyának tekinthető szerződési feltétel tisztességtelen jellege a 93/13. EGK irányelv alapján vizsgálható-e vagy sem. Az előzetes döntéshozatali eljárás az irányadó nemzeti jognak, a devizatorvények rendelkezéseinek azon az értelmezésén alapul, hogy az árfolyamrésszel együtt az árfolyamkockázat viselésének kötelezettségét is előíró, tisztességtelen szerződési feltétel kiesésével az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő szerződési feltétel jogalkotási beavatkozás következtében ex tunc hatállyal vált a szerződés részévé. Az árfolyamkockázatot érintő ex tunc hatályú beavatkozásra vonatkozó, a kevesebből a többre (az árfolyam mikénti alkalmazásából az árfolyamkockázat viselésének kötelezettségére) típusú következtetésen alapuló közvetett értelmezéshez azonban jogalkalmazási konszenzus nem fűződik. Az előzetes döntéshozatali eljárás tárgyává tett kérdések ennek megfelelően elsődlegesen nem valamely közösségi jogi aktus, hanem a nemzeti jog értelmezését igénylik, amit az Alaptörvény 28. cikkének értelmében az uniós jog primátusának elvét nem sértve, a nemzeti bíróságoknak kell elvégezniük. Ebben a körben utal a másodfokú bíróság arra is, hogy az elsőfokú bíróság érdemben vizsgálta, a szerződés árfolyamkockázatot adásra telepítő, fösszolgáltatást megállapító rendelkezése világos és érthető-e, ezért a tisztességtelen szerződési feltétel alkalmazásának megszüntetésére irányuló fogyasztói igényérvényesítés biztosításának nem volt előkérdése az előzetes döntéshozatali eljárásban tisztázandó fenti kérdés.

Az adott előzetes döntéshozatali eljárás tárgyát képező többi kérdés - így az árfolyamkockázatot fogyasztóra telepítő szerződési feltétel világos és érthető megfogalmazásának mibenléte - azért nem érintette ezt a pert, mert az ítéletábra álláspontja szerint a fösszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés tisztességtelensége vizsgálhatóságának szempontjai körében a Kúria által kezdeményezett előzetes döntéshozatali eljárásban az Európai Unió Bírósága már közzétette a C-26/13. számú ítéletét, az irányelv 4. cikk (2) bekezdésének értelmezéséről. A Kúria ennek alapján adott iránymutatást a 2/2014. Polgári Jogegységi Határozatban az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő szerződési feltétel tisztességtelenségének vizsgálata során alkalmazandó szempontokról. Az irányelv értelmezését megalapozó jogkérdésre vonatkozó ítélkezési gyakorlat folytán az ismételt

feltett előzetes döntéshozatali kérdés elbírálása, az irányelv újbóli értelmezése nem minősül jelen ügy előkérdésének, hiszen a jelen jogvita az irányelv ismételt értelmezése hiányában is érdemben eldönthető.

A C-118/17 számú előzetes döntéshozatali eljárásban feltett kérdések a szerződés érvénytelenségének bíróság általi orvoslására vonatkoznak. Az elsőfokú bíróság keresetet elutasító döntése és a másodfokú bíróság egyező jogi álláspontja folytán az érvénytelenség jogkövetkezményéről ebben az eljárásban nem kellett határozni, így ezen előzetes döntéshozatali eljárásokban hozható ítélet meghozataláig nem volt indokolt a tárgyalás felfüggesztése.

A C-38/17 számú és a C-126/17 számú előzetes döntéshozatali eljárásban a bíróságok által feltett kérdések a deviza alapú kölcsönszerződések valamely főszolgáltatás körébe tartozó lényeges elemének (kölcsönösszeg, törlesztő részlet, kamat, folyósítási árfolyam) világos és érthető megfogalmazásának vizsgálata során alkalmazandó szempontok meghatározására irányulnak. A felperes fellebbezésében a szerződés érvénytelenségét azonban kifejezetten az árfolyamkockázatot fogyasztóra telepítő szerződési feltétel világos és érthető megfogalmazásának hiányára alapította, nem hivatkozott olyan feltételek tisztességtelenségére, amelyek vizsgálatához az előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményező bíróságok az Európai Unió Bírósága jogértelmezését kérték, így ezek az eljárások nem döntenek el a jelen perben is felmerülő kérdést.

Az érdemi felülvizsgálat során a másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a szükséges bizonyítás lefolytatása után a releváns tényállást megalapozottan állapította meg, az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó feltétel tisztességtelensége, a törzskönyv és az opciós jog nyilvántartásból való törléséhez szükséges nyilatkozat kiadása körében helytálló következtetéseket vont le és helyes érdemi döntést hozott, a másodfokú bíróság a kölcsönszerződés érvénytelensége körében kifejtett indokaival is egyetértett. Az opciós szerződés létre nem jöttének megállapítására irányuló kereseti kérelem vonatkozásában azonban eltérő jogi következtetést vont le, ezért az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp.253.§ (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta és az opciós szerződés létre nem jöttének megállapítása iránti keresetet is elutasította, az ítéletet az ezen felüli részében helybenhagyta.

A felperes fellebbezése kapcsán a másodfokú bíróság megállapította, hogy a felperes módosított keresetében, de fellebbezésében is az árfolyamkockázatot korlátozás nélkül a fogyasztóra terhelő szerződéses rendelkezésként kérte az üzletszabályzat V.5. és V.6. pontjainak tisztességtelensége folytán a szerződés érvénytelenségének megállapítását és az érvénytelenség jogkövetkezményének alkalmazását.

Az üzletszabályzat V.6. pontjába foglalt, keresettel támadott szerződéses nyilatkozat egyrészt az árfolyamkockázat lényegét érintő tájékoztatást tartalmaz, másrészt a felperesre hárítja az árfolyamkockázatot. A V.5. pontba foglalt feltétel azonban nem tartalmaz az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó rendelkezést, hanem tartalma szerint lehetőséget biztosít az alperes számára egyoldalú költségemelésre, így a felperes által felhívott okból tisztességtelensége nem állapítható meg. Ennek azonban azért nincs jelentősége, mert a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendelkezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény 4.§ (1) bekezdése alapján ez az egyoldalú költségemelés lehetővé tevő szerződéses kikötés tisztességtelen, a törvény egyúttal kötelezte az alperest a tisztességtelenül felvett költség visszafizetésére, vagyis az elszámolásra és az erre vonatkozó felülvizsgált elszámolás a felek között megtörtént. Mivel ennek a szerződési feltételnek a tisztességtelensége, így érvénytelensége már megállapítást nyert, így semmi értelme nincs

ugyanezen szerződési rendelkezés további érvénytelenségi okai vizsgálatának, tekintettel az azonos jogkövetkezményekre.

Az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződési feltételt az üzletszabályzat rendelkezései tartalmazzák. Az ítélet indokolásából kitűnik, hogy az elsőfokú bíróság megállapította, az üzletszabályzatba foglalt általános szerződési feltételek a felek szerződésének részévé váltak, ezt a felperes fellebbezésében alaptalanul kifogásolta. Az 1959. évi Ptk.205/A.§ (1) bekezdése szerinti általános szerződési feltétel a 205/B.§ (1) bekezdése értelmében akkor válik a szerződés részévé, ha alkalmazója lehetővé tette, hogy a másik fél annak tartalmát megismerje, és ha azt a másik fél kifejezetten vagy ráutaló magatartással elfogadta. A perbeli, egyedinek nevesített kölcsönszerződésből egyértelműen kiderül az a pénzügyi szerződési gyakorlatnak maradéktalanul megfelelő tény, hogy a szerződés üzletszabályzat - azaz az abban foglalt általános szerződési feltételek - alkalmazásával jött létre, a felperes pedig e feltételek megismerését és magára nézve kötelező jellegének elismerését kinyilvánító nyilatkozatot írt alá. Beigazolódott tehát, hogy a felperes számára az egyedi kölcsönszerződéssel összefüggő általános szerződési feltételek megismerésére lehetőség volt, azt ő kifejezett nyilatkozással elfogadta, ezért az általános szerződési feltételek a kölcsönszerződés részévé váltak, függetlenül attól, hogy a felperes az üzletszabályzatot külön nem írta alá.

Mindebből az következik, helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor a fogyasztónak az árfolyamváltozásból eredő lehetséges kockázatokról adott külön írásbeli tájékoztatás hiányában a szerződés rendelkezéseinek, köztük az általános szerződési feltételeknek a vizsgálatával vonta le azt a következtetést, hogy az észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára felismerhető volt az árfolyamváltozás ténylegesen fennálló kockázata.

E körben az elsőfokú bíróság helyesen indult ki a 2/2014. számú Polgári Jogegységi Határozat 1. pontjának 3. bekezdése alapján abból, hogy a devizaalapú kölcsönszerződés árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezésének tisztességtelensége csak akkor állapítható meg, ha a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás vagy a tájékoztatás elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli. Az, hogy az 1959. évi Ptk.205.§ (3) bekezdésébe foglalt általános tájékoztatási kötelezettséget a fogyasztónak minősülő ügyféllel kötendő devizahitel nyújtására irányuló szerződés alapján konkretizáló Hpt.203.§-a által előírt tájékoztatást a fogyasztó megkapta, a pénzügyi intézménynek kell bizonyítani. Ez ugyanis a felperes álláspontjával ellentétben megfelel a 93/13 EGK irányelv rendelkezéseinek, hiszen a jogegységi határozatban a Kúria az irányelv és az annak értelmezéséről az Európai Unió Bírósága által hozott C-26/13. számú ítélet alapján adott iránymutatást az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő szerződési feltétel tisztességtelenségének vizsgálata során alkalmazandó szempontokról. Az ennek alapján a szerződéses feltétel világos és érthető voltát megalapozó tájékoztatást előíró jogszabály, a Hpt. pedig 6. számú melléklete 6. pontja szerint éppen a felperes által hivatkozott 87/102 EGK irányelvnek való megfelelést szolgálta, ezért az irányelv rendelkezései alapján sem állapítható meg a szerződés érvénytelensége.

Az Európai Parlament és a Tanács 2008/48/EK irányelve kapcsán a másodfokú bíróság arra utal, hogy azt a fogyasztóknak nyújtott hitelekéről szóló 2009. évi CLXII. törvény ültette át a magyar jogba, amelynek a hitelezést megelőző tájékoztatásra vonatkozó szabályait a 2010. június 11-ét követően kötött szerződésekre kell alkalmazni, ezért a 2007. szeptember 13-án megkötött perbeli szerződés érvényességének megítélésakor ez az irányelv nem volt figyelembe vehető.

A másodfokú bíróság nem értett egyet az elsőfokú bíróság által levont azzal a következtetéssel, hogy az üzletszabályzat V.6. pontja a felek között egyedileg megtárgyalt szerződési feltételt tartalmazott. Ez ugyanis nem következik abból, hogy a felperes az üzletszabályzatot megkapta, megismerhette. A szerződési feltétel üzletszabályzatba foglalása éppen azt támasztja alá, hogy azt az alperes több szerződés megkötése céljából, egyoldalúan, a másik fél közreműködése nélkül előre határozta meg úgy, hogy az egyedi megtárgyalás nélkül is a szerződés részévé válhatott. Nincs akadálya annak, hogy egy előre megfogalmazott szerződési feltételt a felek mégis egyedileg megtárgyaljanak, és az elveszítse általános szerződési feltétel jellegét, ennek bizonyítása azonban az 1959. évi Ptk.205/A.§ (2) bekezdése szerint az általános szerződési feltételt használó felet terheli, az alperes azonban nem is állította, hogy a kifogásolt szerződéses rendelkezést a felperessel külön megtárgyalta. Ezért az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződési kikötés az 1959. évi Ptk.209.§ (1) bekezdése szerinti olyan fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel, amelynek tisztességtelensége az 1959. évi Ptk.209.§ (4) bekezdése és a 2/2014. Polgári Jogegységi Határozat szerinti keretek között vizsgálható abban a vonatkozásban, hogy világos és érthető rendelkezés-e.

A fentiektől függetlenül az elsőfokú bíróság megalapozottan végezte el ennek értékelését. A másodfokú bíróság azt emeli ki, hogy a Hpt. szerződéskötés időpontjában hatályos 203.§ (6) és (7) bekezdése értelmében a lakossági ügyféllel kötött devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén a pénzügyi intézménynek fel kellett tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásul vételét az ügyfélnek aláírásával kellett igazolnia úgy, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozatnak tartalmaznia kellett az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak a törlesztőrészletre gyakorolt hatását. Az tény, hogy a perbeli esetben külön kockázatfeltáró nyilatkozat nem készült, az árfolyamkockázatról való tájékoztatást azonban nem kell feltétlenül külön kockázatfeltáró nyilatkozatnak tartalmaznia, az szerepelhet a szerződésben is, külön tájékoztatás hiányában ezért a szerződés rendelkezései - köztük az általános szerződési feltételek -, illetve a szerződéskötéskor szóban kapott tájékoztatás alapján kell vizsgálni, hogy a fogyasztó alappal gondolhatta-e, hogy őt nem terheli árfolyamkockázat, illetve hogy az árfolyam ránézve hátrányos változásának felső határa van.

Mindezek alapján helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felek kölcsönszerződésének részévé vált üzletszabályzat V.6. pontja alapján a felperesnek tudnia kellett, hogy ő vállalja a mértékadó devizanem (CHF) és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatot. Ez pedig egyértelművé tette számára, hogy az ügylet árfolyamkockázattal jár. Helyesen hívta fel a szerződés további rendelkezéseit, a mértékadó devizanem, a mértékadó árfolyam, az árfolyamváltozás kiszámításának képlete és alkalmazásának feltételei alapján egyértelműnek kellett lennie a felperes számára, hogy az árfolyamváltozásból eredő kockázat fennáll és az egészében és felső határ nélkül őt terheli. A felperes álláspontjával szemben a nyújtott tájékoztatásból ugyanis kitűnt, a kedvezőtlen árfolyamváltozás lehetősége valós, annak gazdasági következménye rá nézve az, hogy amennyiben a kölcsön nyilvántartási devizanemének a forinthez viszonyított árfolyama változik, ez maga után vonja a fizetési kötelezettségének változását is. Az üzletszabályzat I.25.b. pontja tartalmából egyértelműen megállapítható, hogy az ténylegesen a kölcsönbevevő fizetési kötelezettségének árfolyamváltozásból adódó módosulását szabályozza úgy, hogy a mértékadó árfolyam és a fizetési esedékesség napján aktuális árfolyam változásának függvényében árfolyamváltozást kell fizetnie, aminek nincs felső határa. Ez utóbbit támasztja alá az üzletszabályzat I.23. pontjában meghatározott rendkívüli árfolyamesemény fogalma is, ami nem hagyhatott kétséget a kölcsönbevevőben afelől, hogy az árfolyam szélsőséges mértékben is megváltozhat.

A másodfokú bíróság kiemeli, hogy az árfolyamváltozásból - és mellette a kamatváltozásból - eredő fizetési kötelezettség folytán kellett a felperesnek szerződéskötéskor választania az ún. normál devizakonstrukció - amely szerint az árfolyamváltozást a hirdetményben közzétett gyakorisággal fizeti meg - és a fix devizakonstrukció - amely szerint az árfolyam kedvezőtlen változása következtében a futamidő meghosszabbodik, mindaddig, amíg a kamatváltozást és az árfolyamváltozást meg nem fizeti - között, a választáshoz pedig tisztában kellett lennie azzal, hogy az árfolyamváltozás a hitel futamideje alatt bekövetkezhet, annak következményeként a törlesztőrészlet összege korlátozás nélkül emelkedhet, vagy fix devizakonstrukció esetén a kölcsön futamideje meghosszabbodhat.

Ezért megfelelt a világos és érthető megfogalmazás és az átláthatóság elvének a támadott szerződéses feltétel, hiszen alkalmas volt arra, hogy a felperes a kockázat ismeretében, annak gazdasági következményeit - fizetési teher növekedésének kockázata - megértve döntsön a szerződés megkötéséről.

Azt azonban, hogy a jelentős mértékű kedvezőtlen árfolyamváltozás a futamidő alatt a szerződéskötéskor a forint svájci frankhoz viszonyított magasabb alapkamata folytán előre látható, matematikai módszerrel kiszámítható volt az alperes által, a felperes kellő alap nélkül állította. A Kúria 6/2013. számú Polgári Jogegységi Határozat indokolásának 3. pontjából kitűnően vizsgálta ezt a kérdést, és a PSZÁF tájékoztatása, valamint az MNB stabilitási jelentése alapján azt állapította meg, hogy a 2001-2008. közötti időszakban nem volt előre látható a jövőbeli árfolyamváltozás iránya és mértéke. Ezért a felperes által elvárt, az erre kiterjedő tájékoztatást az alperes nem is teljesíthette volna, mert az árfolyamváltozás várható irányára, előre nem látható mértékére a múltbéli árfolyammozgások alapján sem vonható le megalapozott következtetés, hiszen a jövőbeni árfolyam emelkedésnek, illetve csökkenésnek nincs pontosan előre látható, kiszámítható mértéke, illetve korlátja, különösen hosszú intervallum esetén.

A felperes személyes előadása szerint idő hiányában és annak apró betűs volta folytán az üzletszabályzatot nem is olvasta el. A másodfokú bíróság e körben azt emeli ki, hogy a szerződési feltétel érvényességének vizsgálatakor annak volt jelentősége, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó képes volt-e értékelni annak alapján az árfolyamváltozás ránézve esetlegesen hátrányos gazdasági következményeit, és nem annak, hogy konkrétan a felperes megértette-e a szerződési feltételt. A 6/2013. Polgári Jogegységi Határozat 3. pontja szerint ugyanis nem érvénytelen a kölcsönszerződés, ha az adós arra hivatkozik, hogy nem olvasta el a szerződést, illetve a tájékoztatást, vagy átolvasta ugyan, de annak egyes rendelkezéseit nem értette meg. A kölcsönbevevőtől minimálisan elvárható, hogy a szerződést alaposan áttanulmányozza és szükség esetén az egyes általa nem érthető rendelkezésekről tájékoztatást kérjen. Ennek elmulasztása az 1959. évi Ptk.4.§ (4) bekezdése alapján a kölcsönbevevőt terhére esik.

A fentiek alapján az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződési feltétel tisztességtelennek, és ebből adódóan a perbeli kölcsönszerződés érvénytelennek nem minősült, a felperes fellebbezése nem volt teljesíthető.

Az alperes fellebbezésében az opciós szerződés létre nem jöttének megállapítását alappal kifogásolta.

Az elsőfokú bíróság azt helyesen állapította meg, hogy az 1959. évi Ptk.375.§ (1) bekezdése szerint az alperes számára a kölcsönből megvásárolt gépjármű egyoldalú nyilatkozattal való megvásárlására

jogot biztosító opciós szerződést írásba kellett foglalni. Az ingatlan-átruházási szerződés érvényességéről szóló - de egyéb szerződések vonatkozásában is irányadó - XXV. számú Polgári Elvi Döntés I. és III. pontjai szerint a szerződés érvényes létrejöttéhez szükséges a szerződésről okirat készítése, a szerződés írásba foglaltnak akkor tekinthető, ha a szerződési nyilatkozatát mindegyik szerződő fél aláírta. Annak azonban nincs akadálya, hogy a szerződő felek külön okiratba foglalják az aláírt nyilatkozatukat, és ebből következően annak sem, hogy egy okiratba több szerződést foglaljanak.

A perbeli esetben a felek között az átadás-átvételi jegyzőkönyv és gépjármű biztosítási adatlap megnevezésű okiratba foglalták a hitelező, a kölcsönbevevő és a szállító közötti megállapodást a gépjármű átvételéről, a hitelező és a kölcsönbevevő megállapodását arról, hogy a kölcsönbevevő a biztosítási kötelezettségének milyen módon tesz eleget, míg az okirat 2. oldala készült egyrészt a közöttük létrejött opciós szerződés és egy adásvételi szerződés feltételeiről úgy, hogy a szerződő felek személye az okirat első oldalának tartalmából tűnik ki. A kölcsönvevő részéről ilyen tartalmú okirat mellett a vételi jog biztosítását engedélyező akaratnyilvánítás aláírása az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben nem csak akkor állapítható meg, ha a szerződő fél az okirat 2. oldalán szereplő opciós szerződést, illetve az okirat 2. oldalát látja el aláírásával, hanem a szerződés érvényes létrejöttéhez szükséges akaratnyilvánítását írásban úgy is kifejezésre juttathatta, hogy az okirat 1. oldalát írta alá akként, hogy írásban nyilatkozott arról, a hátoldalon lévő opciós szerződést elolvasta, az abban foglaltakat megértette és kijelentette, hogy aláírásával a gépjárműre opciós szerződést köt a hitelezővel.

Erre figyelemmel a felek által aláírt átadás-átvételi jegyzőkönyv és gépjármű biztosítási adatlap teljesen bizonyította, hogy a felek az opciós szerződés érvényes létrejöttéhez szükséges nyilatkozataikat okiratba foglalták, és a szerződési nyilatkozatot tartalmazó okiratot aláírták. Ezért az opciós szerződés létre nem jöttének megállapítására irányuló kereset nem volt alapos, azt a másodfokú bíróság elutasította.

Az alperes fellebbezésében alaptalanul kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság a törzskönyv és az opciós jog nyilvántartásból való törléséhez szükséges nyilatkozat kiadására kötelezte.

E körben az elsőfokú bíróság azt helytállóan állapította meg, hogy az alperes a felperes tulajdonában álló gépjármű törzskönyvét csak a vételi jog jogosultjaként tarthatta birtokba, és mivel az általa levont következtetés szerint az opciós szerződés nem jött létre, ezért kötelezte az alperest a törzskönyv és a törlési nyilatkozat kiadására.

A másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy az opciós szerződés érvényesen létrejött, azonban 5 év elteltével, 2012. szeptember 13-án megszűnt és ezért köteles az alperes a törzskönyv és a törlési nyilatkozat kiadására.

Az 1959. évi Ptk.374.§ (2) bekezdése szerint - amit a 375.§ (4) bekezdése folytán a vételi jogra is alkalmazni kell - a visszavásárlási jogot legfeljebb 5 éve lehet kikötni, az ezzel ellentétes megállapodás semmis.

Az 1959. évi Ptk.200.§ (1) bekezdés szerint a szerződés tartalmát a felek szabadon állapíthatják meg, a szerződésekre vonatkozó rendelkezésekről egyező akaratú eltérhetnek, ha a jogszabály az eltérést nem tiltja. A (2) bekezdés kimondja, hogy semmis az a szerződés, amely jogszabályba ütközik vagy amelyet jogszabály megkerülésére kötöttek, kivéve ha ahhoz jogszabály más jogkövetkezményt fűz.

Az opciós szerződés 4. pontja szerint a hitelező a vételi jogot a szerződés aláírásától számított öt éves időtartam alatt, de legfeljebb addig az időpontig gyakorolhatja, ameddig vele szemben a kölcsönszerződésből eredő tartozását a kölcsönbevevő maradéktalanul nem teljesítette. Ez a rendelkezés a Ptk.207.§ (1) bekezdése szerint értelmezve megfelel az 1959. évi Ptk.374.§ (2) bekezdésének, hiszen öt évre jogosítja fel az alperest a vételi jog gyakorlására, mégis annak rögzítésével, hogy a vételi jog megszűnik, ha a felperes a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségeit maradéktalanul teljesíti. Az üzletszabályzat IV.7. pontja ismételt vételi jog engedélyezését előíró rendelkezése azonban jogszabály megkerülésére irányuló szerződéses rendelkezés, ami az 1959. évi Ptk.375.§-ának (4) bekezdése alapján alkalmazandó 374.§ (2) bekezdése alapján semmis, ezért nem kötelezi a felperest ismételt vételi jog engedésére. A HIT gd/2009.08.01. számú üzletszabályzat V.6. pontja arról rendelkezik, hogy az alperes az opciós szerződésben kikötött időtartam alatt gyakorolhatja a vételi jogát, ami a szerződés aláírásától számított öt év, függetlenül attól, hogy a vételi jogot „zárt opcióként” határozza meg. Ebből a megnevezésből nem következik az alperes álláspontjával ellentétben az, hogy a felek abban állapodtak volna meg, az opciós szerződés aláírásától kezdődően kikötött vételi jog alapján az alperes a vételi jogát a szerződés felmondásától számított öt évig gyakorolhatja.

Ezért azt kellett megállapítani, hogy az alperest illető vételi jog a szerződéskötéstől számított öt év elteltével, tehát 2012. szeptember 13-án megszűnt. Erre figyelemmel kellett elbírálni a törzskönyv és a törlési nyilatkozat kiadására irányuló kereseti kérelmet.

Az alperes a vételi jog megszűnésétől függetlenül hivatkozott arra, a szerződő felek a kölcsönszerződés biztosítására önálló atipikus biztosítékként is kikötötték az alperes számára azt a jogot, hogy a finanszírozott gépjármű törzskönyvét a kölcsöntartozás teljes megfizetéséig birtokban tarthassa.

E körben a másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy az 1959. évi Ptk.200.§ (1) bekezdésében megfogalmazott szerződési szabadság elvéből következően ilyen kikötésnek nem volt akadálya, de arra a következtetésre jutott, hogy a felek között létrejött szerződés nem tartalmazott ilyen atipikus biztosíték adására vonatkozó kikötést. A felek szerződésévé vált HIT 2006.05.31. számú üzletszabályzat IV.9. pontja csak az alperes részére határozott meg kötelezettséget abban a tekintetben, hogyha a felperes teljesítette a kötelezettségeit, akkor ő köteles a törzskönyv kiadására akkor is, ha a vételi jog gyakorlásának szerződésben kikötött időtartama még nem telt le. Nem jogosította fel azonban az alperest arra, hogy a törzskönyvet minden esetben, tehát a vételi jog és az azt biztosító elidegenítési és terhelési tilalom megszűnése után is visszatarthassa a felperest terhelő fizetési kötelezettség maradéktalan teljesítéséig. Az opciós szerződés 6. pontja egyértelműen rendelkezik arról, hogy a felek a vételi jog - és nem a kölcsönszerződésből eredő kötelezettség - biztosítására kötöttek ki az alperes javára elidegenítési és terhelési tilalmat a vételi jog tárgyát képező gépjárműre. Az üzletszabályzat VI.1., VI.2. és VI.3. pontjaiból sem vonható ezzel ellentétes következtetés, mert összesen annyit írnak elő, hogy a kölcsönbevevő köteles a törzskönyvbe is a hitelező javára a vételi jogot vagy a jelzálogjogot és annak biztosítására az elidegenítési és terhelési tilalmat bejegyeztetni, és ennek megfelelően úgy rendelkezni, hogy a hatóság a törzskönyvet a hitelező, mint a korlátozás jogosultja részére küldje meg, ennek megtörténte a gépjármű átvételének a feltétele, illetve amennyiben a törzskönyv bármely oknál fogva a kölcsönbevevő birtokába került, köteles azt haladéktalanul a hitelező részére továbbítani. Ezek a rendelkezések sem tartalmazzák a felek megállapodását a törzskönyv kölcsönszerződés biztosítékaként történő átadására és arra, hogy az alperes a törzskönyvet magánál tartsa akkor is, ha az erre való jogosultság a felek között létrejött opciós szerződés alapján már nem illeti meg. Az üzletszabályzat II.1.e. pontja sem ad alapot ettől

eltérő következtetés levonására, eszerint ugyanis a kölcsön folyósításának egyik feltétele, hogy a biztosíték nyújtására vonatkozó szerződés a felek között írásban érvényesen létrejöjjön, e feltétel pedig megvalósult, miután a felek az opciós szerződést megkötötték. Az üzletszabályzat rendelkezései az alperes álláspontjával szemben éppen azt támasztják alá, hogy az alperes a vételi joga és az azt biztosító elidegenítési és terhelési tilalom alapján, e jog, illetve korlátozás jogosultjaként került a törzskönyv birtokába és nem a kölcsönszerződés önálló biztosítékeként.

A fellebbezés kapcsán arra utal még a másodfokú bíróság, mivel az önálló atipikus biztosíték kikötése a kölcsönszerződésből és az üzletszabályzatból egyértelműen nem következett, nem volt annak jelentősége, hogy egy ilyen típusú szerződéses kikötés egyébként a felek számára célszerű és kedvezőbb lehetőség volna-e, mint pl. ingó zálogjog alapítása a gépjárműre.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint a felek szerződésének a per elbírálása során jelentős kikötései értelmezése kapcsán kialakult ítélkezési gyakorlatot nem az alperes által felhívott egyedi határozatok, hanem a Kúria BH2017. 13. számon és a 2017. 63. számon közzétett ítéleteit tükrözik, amelyben az alperes HIT 2006.05.31. számú üzletszabályzatának értelmezésével azt a következtetést vonta le, hogy a törzskönyv az opciós jog kikényszerítése érdekében és nem attól független önálló atipikus biztosítékként került az alperes birtokába.

A fentiek alapján az alperesnek a törzskönyv és az opció törléséhez szükséges nyilatkozat kiadására irányuló kereset elutasítása érdekében előterjesztett fellebbezése nem volt teljesíthető.

A másodfokú bíróság döntésével olyan kis mértékben változott az elsőfokú eljárásban a felek között a pernyertesség-pervesztesség aránya, hogy nem volt szükség az elsőfokú perköltség viseléséről hozott döntés megváltoztatására.

A felperes fellebbezése alaptalan, az alperes fellebbezése részben alapos, részben alaptalan volt, a Pp.81.§ (1) bekezdése alapján ezért a másodfokú perköltség viseléséről úgy rendelkezett a másodfokú bíróság, hogy a nagyobb részt pervesztes felperest kötelezte az alperes részéről felmerült másodfokú perköltség fele részének a megfizetésére, melyből 24.000 forint illeték és 12.700 forint a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján megállapított ügyvédi munkadíj. A felek ezt meghaladóan viselik a saját költségeiket.

Pécs, 2017. november 8.

Dr. Zóka Ferenc s.k. a tanács elnöke, Dr. Kovács János s.k. előadó bíró, Dr. Hrubai Adrienn s.k. bíró